

Турчина В.В.

*директор ліцею «Престиж»,
відмінник освіти України*

Гордон В.В.

*вчитель вищої категорії,
вчитель-методист ліцею «Престиж»*

Маланюк Н.М.

*кандидат педагогічних наук,
вчитель ліцею «Престиж»*

м. Київ

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ІНЖЕНЕРНОГО МИСЛЕННЯ В УЧНІВ ЛІЦЕЮ

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Європі, ініціювали створення федерації національних інженерних організацій (Federation Europeenned'Associations Nationalesd'Ingenieurs, FEANI), однією із задач якої є забезпечення мобільності інженерів, якість підготовки яких повинна відповідати певному «європейському рівню».

Стрімкий розвиток світової науки і техніки сприяв набуттю європейською цивілізацією техногенного характеру з акцентом на техніко-технологічну оптимальність розвитку техніки поза її людським та загальнокультурним виміром [4, с.229].

Парадокс техногенної цивілізації розглядає М.І.Бердяєв: без техніки є неможливою культура, з нею пов'язано її виникнення. Техніка, з одного боку, створює нову реальність, а з іншого – відриває людину від природи. В той же час остаточна перемога техніки в культурі, вступ людства до технологічної епохи веде культуру та саму цивілізацію до загибелі [1, с.74; 2, с.150].

Суперечності між природою та технікою, технікою та культурою можна подолати шляхом усвідомленої зміни пріоритетів у шкалі культурних цінностей, створення якісно нового ставлення до природи, заміни принципів вимірів техніки (оптимальність, економічна ефективність, соціокультурна доцільність), глобальних змін інженерного мислення.

Інженерне мислення повинно включати в себе суміжні типи мислення: логічне, образно-інтуїтивне, практичне, наукове, естетичне, економічне, екологічне, ергономічне, управлінське та комунікаційне. Тому для формування сучасного інженера необхідно здійснювати синтез технічних дисциплін з економічними, соціокультурними, психологічними, а самим педагогічним працівникам технічних ліцеїв, коледжів, вузів подолати формалізм, вузькопрофесійний погляд на місце та роль своєї навчальної дисципліни в загальній системі знань, що дозволить учням (студентам) отримати цілісний комплекс наукової інформації, набутти системного мислення, широкої ерудиції.

Нову фазу розвитку людини, її мислення В.І. Вернадський назвав ноосферою [7, с.43]. Саме виходячи із теорії науковця, в останній час виникла необхідність синтезу науки та культури.

В умовах євроінтеграційних процесів, що відбуваються в усіх галузях суспільного життя України, освіта та наука, в тому числі й інженерна, не можуть не зазнати якісних змін. З новою силою активізується пошук суттєвих методологічних основ, що можуть об'єктивно відображати ключові потреби всіх учасників загально-суспільних та соціо-педагогічних процесів. В якості узагальненої методологічної основи при дослідженні проблем різних наук, в тому числі й педагогіки, являється культурологічний підхід [6, с.65].

При культурологічному підході вчитель (викладач), опанувавши загально-людською та професійно-педагогічними культурами як механізмом передачі соціального досвіду, реалізує через свою практичну діяльність культурологічні функції освіти та педагогіки, оскільки остання відображає рівень культури суспільства [3, с.71]. Тільки в системі культури живуть всі знання, вміння, способи діяльності, традиції [5, с.39]. Тому наступність є необхідною умовою існування культури як результату всієї людської діяльності. Реалізація культурологічного підходу на всіх ланках освіти і забезпечує її послідовність та наступність.

У зв'язку з входом України в європейський освітній простір змінюються стандарти вищої технічної освіти, що проектує нові стандарти

для ланок середньої загальної освіти. Ліцей як заклад нового типу покликаний відповідати всім вимогам сучасності, щоб мати змогу готувати конкурентоспроможного абітурієнта, здатного в повній мірі реалізувати себе в вищій школі.

Київський ліцей «Престиж» є одним із базових навчальних закладів НТУУ "КПІ". Головна мета ліцею – пробудити, дати виявитися самостійним силам дитини, виховати людину з широким розумінням своїх громадянських обов'язків, з незалежним високорозвиненим розумом. Ця людина має бути успішною, а ліцей – школою успіху.

Навчання в ліцеї здійснюється з 5 по 11 клас. Ліцей проводить допрофільну підготовку у 5-7 класах з поглибленим вивченням математики, логіки, інформатики, фізики. Також націй сходитинці навчання введено предмет «Основи робототехніки». У 8-11 класах профільне навчання здійснюється за фізико-математичним напрямом, метою якого є підготовка ліцеїстів до складання профільного рівня ЗНО та вступу на інженерні спеціальності «КПІ».

Одним із головних напрямків освітньої діяльності ліцею є дієва допомога в оволодінні мовами світу: польською, англійською, німецькою, російською. Мовна практика здійснюється на уроках та на заняттях гуртків, факультативів, мовних клубів, щорічних стажуваннях у рамках міжнародних програм. Ліцей підтримує зв'язки із навчальними закладами Польщі та є постійним учасником міжнародного проекту "POMOST INTERNATIONAL" із вивчення англійської мови з викладачами з США.

У рамках наукової діяльності ліцей співпрацює з Інститутом педагогіки АПН України (лабораторією методів навчання математики, фізики та інформатики). Метою співпраці є розробка та впровадження в роботу ліцею інноваційної освітньої моделі, як то навчально-інженерне середовище, з метою формування в учнів інженерного мислення та підготовки випускників до свідомого вибору інженерної професії, створення умов для профілізації, підвищення якості освіти, підготовки та впровадження моделі випускника як

життєспроможної особистості, здатної до саморозвитку та творчої самореалізації на засадах інженерії знань (застосування різномайття методів здобуття та реалізації знань).

Таким чином, побудова навчально-інженерного середовища в ліцеї сприяє формуванню в учнів нового типу інженерного мислення, перетворенню ліцеїстів із пасивних «користувачів» на активних «носіїв» культури.

Список використаних джерел:

1. Бердяев Н.А. Философия творчества, культуры и искусства: В 2-х т / Н.А.Бердяев. - Т. 1.- М., 1994.
2. Бердяев Н.А. Человек и машина // Вопросы философии. - 1989. -№2. – С.147-162.
3. Гайсина Г.И. Образование как социокультурный феномен. - Москва - Уфа: МГТГУ, БашГПУ, 2000. - 148 с.
4. Гарсия Д. О понятиях "культура" и "цивилизация". // Вопросы философии. - 2002. - №12. - С.228-235.
5. Келле В.Ж. Интеллектуальная и духовная составляющие культуры // Вопросы философии. - 2005.- № 10. - С. 38-54.
6. Культурология: учеб. пособие для студентов вузов / под. ред. А.Н. Марковой. - М., 2010.
7. Основи соціології: Навч. посібник / Г.О. Бачинський, Н.В., Беренда В.Д., Бондаренко та ін.; за ред Г.О. Бачинського. — К.: Вища школа, 1995. - 238 с.

Олексишин О.О.

*асистент кафедри філософії
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

м. Івано-Франківськ

МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ ЯК ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ СУЧАСНОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ

В сучасних реаліях глобалізації діалог культур варто розглядати як принципово нову парадигму суспільних відносин, які базуються на взаємодовірі та партнерстві. Особливе місце міжкультурний діалог займає в системі освіти. Сьогодні, в умовах трансформації українського суспільства, освітня сфера розглядається не тільки як сфера послуг, а насамперед як